

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 pett à 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati pett vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din. za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaifova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaifova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Tako je prav!

Ultimat albanski vladi radi aretacije našega dragomana

Italija izziva nov konflikt. — Danes je bil izročen naš ultimat. — Odobravanje energičnega nastopa našega zunanjega ministra

— Beograd, 3. junija. V vseh političnih krogih se živahno komentirajo dogodki v Albaniji in postopanje albanske vlade napram našemu poslanstvu. Aretacija dragomana jugoslovenskega poslanstva v Tirani Vuka Gjuraskovića je izzvala v vseh krogih veliko ogorčenje. Splošno se je pričakovalo, da bo zunanji minister podvzel v Tirani energične korake in zahteval zadoščenje za to nezakonito postopanje, ki krši vse mednarodne običaje. Splošno pa se sodi, da je afero inscenirala Italija, da bi tako tik pred pričetkom pogajanj med Beogradom in Rimom, ki se jim Italija pri najboljši volji ne more izogniti, izzvala nov incident med Beogradom in Tirano.

Naša vlada je tudi ob tej priliki pokazala svojo miroljubnost. Po prvem obvestilu o aretaciji je zunanji minister preko našega poslanika v Tirani v prijaznem tonu interveniral pri albanski vladi in tudi obvestil o tem albanskega poslanika v Beogradu. Ker so vse intervencije ostale brezuspešne in albanska vlada sploh ni reagirala na nje, je zunanji minister naročil poslaniku v Tirani, naj energično zahteva takojšnjo osvoboditev aretirane dragomana. Do večerj zvečer tudi tej zahtevi ni bilo ugodeno.

Ker vse to dokazuje slab namen albanske vlade, da se ne ozira na najosnovnejše običaje mednarodne kurtoazije, je zunanji minister izdal poslaniku v Tirani nalog, naj stavi albanski vladi odločno zahtevo, da aretirane dragomane takoj izpusti. Če se to ne zgodi, naj poslanik zahteva svoje listine in z vsem poslaniškim osebjem in arhivom zapusti Tirano.

Zunanje ministristvo je včeraj zvečer objavilo daljši komuniké, v katerem slika uvodoma razvoj dogodkov. Aretirani Gjurasković je bil že dve leti uradnik našega poslanstva in je bilo to znano tudi albanskim oblastem. Zunanje ministristvo je proti aretaciji protestiralo in zahtevalo od albanske vlade pojasnila. Albanski zunanji minister je brez vsakega opravičila in obžalovanja odgovoril, da ne more dati nikakega pojasnila ter da ima vsaka vlada pravico braniti svoje interese.

Glede na to se je naša vlada odločila staviti albanski vladi ultimat v tem smislu, da se prekinejo diplomatski od-

nošaji, če albanska vlada v 24. urah ne izpusti aretirane dragomana Gjuraskovića in ne vrne zaplenjenih dokumentov.

To ultimativno noto je danes izročil jugoslovenski odpravnik poslov albanskemu zunanjemu ministru. Če dragomana tekom današnjega dne ne izpusti in če albanska vlada ne ugodi vsem ostalim v ultimatstvu stavljenim zahtevam, bo že jutri izročena albanski vladi druga nota, s katero bo vlada sporočila prelom diplomatskih odnosov.

Odločne korake zunanje ministra odobravajo vsi politični krogi. Tiranški poslanik je včeraj zvečer prejel brzojavno nadaljne instrukcije. Vlada je odločena zahtevati od Albanije za njeno skrajno žaljivo postopanje popolno zadoščenje.

Veliko pozornost je vzbudil včerajšnji poset italijanskega poslanika generala Bodrera in takoj nato sledeči poset angleškega poslanika Cunarda. Sodi se, da sta bila oba ta poseta v zvezi z napetostjo, ki je nastala med Jugoslavijo in Albanijo.

Albanski poslanik v Beogradu Cena Beg je tekom včerajšnjega dne ponovno posetil zunanje ministra. Napram novinarjem je izjavil, da je brzojavno interveniral pri svoji vladi in izrazil željo, naj bi se incident mirnim potom poravnal.

V diplomatskih krogih se pripisuje temu incidentu večji pomen, kakor pa bi se mu prisojal po zunanjih okolnostih. Vsi diplomatski krogi vidijo v tem intrigo Italije, naperjeno proti Jugoslaviji ter naglašajo, da je to postopanje spriču prizadevanj velesil, da bi se čim prej likvidiral spor med Jugoslavijo in Italijo radi tiranskega pakta skrajno značilno. Jugoslavija je doslej vedno kazala svojo miroljubnost in bo zato odgovornost za vse posledice, ki bi jih event. rodil ta spor, padla izključno le na Italijo. Nek ugledni diplomat ene zapadnih velesil je izjavil, da dotična država ne bo trpela, da bi kdorkoli in kakorkoli kršil mir in ravnotežje na Balkanu. Vedno bolj pa tudi postaja jasno, da se bo morala Jugoslavija obrniti na Društvo narodov, da ono kot najvišji mednarodni forum končno reši spore, ker Italija izbegava mirno in sporazumno rešitev.

Odmev italijanskih mahinacij

Vse stranke odobravajo energičen nastop vlade. — Volitve bodo glede na zunanje-politični položaj najbrž odgojene. — Izredno zasedanje Narodne skupščine?

— Beograd, 3. junija. Vsi današnji listi obširno komentirajo postopanje albanske vlade in soglašajo v tem, da gre za dobro premišljeno izzivanje. Vse stranke brez izjeme odobravajo postopanje vlade in zahtevajo energične ukrepe, da se zaščiti dostojanstvo in ugled države, naglašajoč, da pa mora postopati vlada pri tem skrajno previdno. Italija bo nedvomno napela vse sile, da izzove konflikt, s katerim bi lahko prikrila fiasko svoje dosedanje protijugoslavije naperjene politike in dobila nov material za obtožbe proti naši državi.

Kralj, ki je po slavnosti v Nišu odpotoval v južno Srbijo, se glasom poročil iz ministrskega predsedstva vrne tekom današnjega popoldneva v Beograd. Na vsem potovanju ga je spremljal ministrski predsednik g. Vukičević. V političnih krogih se sodi, da je predčasni povratek kralja v zvezi z zunanje-politično situacijo. Za jutri dopoldne je sklicana seja ministrskega sveta, na kateri bo vlada sklepala o nadaljnjih korakih, ako albanska vlada dotlej ne ugodi stavljenim zahtevam.

V notranje-političnem položaju je nastal zastoj. Vsa pozornost politične javnosti je usmerjena na dogodke v zunanji politiki. Danes so se v zvezi s tem začele širiti vesti, da bo razpis novih volitev z ozirom na zunanje-politični položaj odgojen in ni izključeno, da bo sklicana Narodna skupščina iz izrednega zasedanja. Vesti se v vladnih krogih zaenkrat ne potrjujejo, pa tudi ne zanikajo. Naglašajo se, da bo definitivna odločitev padla takoj po povratku kralja in ministrskega predsednika. Poudarja pa se, da bi bilo neoportuno raz-

pisati volitve v času, ko je zunanje-politični položaj tako nejasen.

Tekom današnjega dopoldneva ni bilo nikakih važnejših dogodkov. V zunanjem ministristvu se je vršilo več konferenc in sestankov s posrednimi inozemskimi diplomati, ki so se informirali o napetosti med našo državo in Albanijo.

Izjava Svetozarja Pribičevića

Omahljivost radikalne stranke.

— Beograd, 3. junija. Današnji listi objavljajo izjavo Svetozarja Pribičevića, ki jo je podal o priliki svojega shoda v Gospiću povodom objave komuniké radikalne stranke. Pribičević je v svoji izjavi naglasil, da komuniké le dokazuje, da radikalna stranka danes nima nikake odločnosti in si ne upa jasno in nedvomno zavzeti svoje stališče napram vladi, ki se na eni strani deklarira za radikalno, ki pa ji na drugi strani odrekajo oficijelno zvezo s stranko. Ta komuniké pa je tudi dokaz, da se vlada ne more nasloniti na radikalno stranko, ki danes niti ni več gospodar svoje lastne usode. Glavni odbor stranke preti na vse strani, pest pa drži v zepu in namigava g. Vukičeviću. Sedanja vlada je s svojimi ukrepi dokazala, da je popolnoma plemenita. V primorsko - krajiški oblasti, kjer ima SDS nad 70.000 glasov, je imenovan za velikega župana davidovičevski zapnik, dasi imajo davidovičevci v vsej oblasti komaj par sto pristašev.

Mehikanski bojkot ameriškega blaga

Mehiko, 2. junija. (pa.) Mehikanski predsednik Calles pozivlja na popoln bojkot ameriškega blaga.

Nepotrebno italijansko razburjanje

Protest radi dveh Italijanov. — Popustljivost naših oblasti. — Preganjanje nedolžnih nacionalistov.

— Dubrovnik, 3. junija. Pred dvema dneva je prišlo o priliki povratka dveh italijanskih optantov, ki živita v Dubrovniku in ki sta se udeležila izvalnih svečanosti v Trstu, kjer sta zastopala dalmatinske Italijane, do protitalijanskih demonstracij. Nacionalisti so pričakovali v pristanišču ladjo, s katero sta se omenjena dva Italijana vračala, in ju izžvižgali. Policija je, še predno je ladja pristala, demonstrante odstranila in zastražila celo pristanišče. Oba Italijana je policija nato v avtomobilih pod varnim spremstvom detektivov in orožništva spremljala domov.

Radi teh samih na sebi nedolžnih in z nacionalnega stališča povsem upravičenih demonstracij je vložil italijanski poslanik pri našem zunanjem ministru protest. Zunanji minister je takoj naprosil ministrskega predsednika kot zastopnika notranjega ministra, naj uvede preiskavo in krivce kaznuje. Zunanji minister se je šel osebno opravičiti k italijanskemu poslaniku, razen tega pa je

tudi okrajni glavar v Dubrovniku takoj po demonstracijah posetil italijanske konzule in se opravičil. Danes je izdalo notranje ministristvo odlok, s katerim se takoj odpusti iz službe šef državne policije v Dubrovniku in šef železniške policije. Razen tega je več nacionalistov obsojenih na zaporno kazen 3 do 10 dni.

Ta ukrep vlade je izzval v vseh tukajšnjih krogih veliko ogorčenje. Sam italijanski konzul je hvalil vseskozi korektno postopanje policijskega šefa, ki je podvzel vse, da se Italijanom ni ničesar pripetilo. Odpušeni policijski komisar Petričić je bil za časa okupacije Dalmacije s strani Italijanov na smrt obsojen in je prebeseel 9 mesecev v ječi. Sedaj je s svojo staro materjo direktno na cesti. Dočim naša vlada meče povsem korektno uradnike na cesti, ni italijanska vlada o priliki demonstracij v Zadru ukrenila prav ničesar in je policija celo tolerirala besnenje fašističnih množic.

Madžarska zunanja politika

Pogodba z Italijo ni naperjena proti sosodnim državam. — Kaj zahtevajo Madžari od Male antante. — Ratifikacija italijansko-madžarske pogodbe.

— Budimpešta, 3. junija. V zgornji zbornici se je včeraj pričela debata o italijansko - madžarskem paktu. Prvi je govoril baron Szeterenyi, ki je v svojem govoru naglasil, da ta pogodba popolnoma odgovarja prestižu madžarskega naroda. Madžarska je zelo zainteresirana na tem, da je ob Jadranem morju gospodar položaja močna Italija, ravnotako pa ima tudi Italija interes na tem, da obstoja v Podunavju močna Madžarska. Na koncu svojega govora je izrazil priznanje ministrskemu predsedniku grofu Bethlenu in zunanjemu ministru Valku, ki sta si stekla največ za sluz, da je prišlo do te, za madžarski narod tako važne pogodbe.

V enakem smislu je govoril tudi član zgorajnjega doma Hladik, ki je izrazil priznanje celokupni vladi, naglašajoč, da mora madžarska zunanja politika, ki je dobila s to pogodbo trdno podlago, postati v najbližji dobi aktivna. Madžarska mora vedeti na zunanjo tako politiko, da si pridobi kar največ prijateljev. Če pa bi Madžarska sklenila s kako drugo državo pogodbo, ki bi jo lahko zapletla v vojne konflikte s kako tretjo državo, bi bil on prvi, ki bi nastopil proti takemu zavezništvu. Popolna nevtralnost je v največjem interesu Madžarske. Govorec o notranjih prilikah je ostro napadel komuniste in socialiste, in pozival vlado, naj podvzame najenergičnej-

še mere, da zatre vsako njihovo težnjo po diktaturi.

Končno je povzel besedo ministrski predsednik grof Bethlen, ki je naglasil, da je madžarska zunanja politika vseskozi miroljubna. Italijansko - madžarska pogodba ne nalaga niti madžarskemu, niti italijanskemu narodu nikakih obveznosti. Nikdo ne more trditi, da bi mogla ta pogodba spraviti Madžarske v napete odnose z njenimi sosedi. Madžarska bo sklenila posebno pogodbo glede tranzita madžarskega blaga preko jugoslovenskega ozemlja. Pogajanja so že v teku.

V svojem nadaljnjem govoru je grof Bethlen naglasil, da mora Madžarska še marsikaj zahtevati od Male antante. Predvsem mora priti na dnevni red trianonska mirovna pogodba, ureditev gospodarskih odnosov in ukinitev dosledno izvajane izolacije Madžarske s strani držav Male antante. V ostalem pa bi bilo le v interesu Male antante, da čim prej išče sporazum z Madžarsko. Govorec o konferenci Male antante v Jachimovu, je ministrski predsednik naglasil, da takrat ni bilo slišati ničesar agresivnega proti Madžarski.

Po govoru ministrskega predsednika grofa Bethlena je gornja zbornica soglasno odobrila madžarsko - italijanski pakt, ki stoji s tem definitivno v veljavo.

Pred revolucijo v Grčiji

Krvavi spopadi.

— Atene, 3. junija. V vseh političnih krogih vlada veliko vznemirjenje radi revolucionarnega pokreta v vojski, ki zavzema vedno večje dimenzije. Ta pokret podpirajo tudi vse republikanske stranke, ki hočejo na vsak način odstraniti sedanjo vlado, ki se vedno bolj nagiba k monarhistom in hoče po zanesljivih vesteh restavrirati grško dinastijo. Republikanci odločno zahtevajo, da stopi na čelo države zopet Venizelos in da se izvede novo glasovanje o ustavi. Vlada je s svoje strani podvzela vse mere, da to gibanje zaduši, vendar pa nezadovoljnost od dne do dne narašča. Na več krajih je prišlo do krvavih spopadov med vojaštvom in delavstvom, ki razvija živahno propagando proti vladi. V Solunu je bilo včeraj pri spopadu med tobačnim delavstvom in vojaštvom ubitih pet oseb in več težko ranjenih. Delavci so se zabavirali v svojem domu in napadli vojaštvo s kamenjem. Po daljšem boju je vojaštvo vdrl v dom in delavstvo razglo. Vse kaže, da stoji Grčija neposredno pred novo krvavo revolucijo.

SOVJETSKI POSLANIK ZAPUSTIL LONDON

— London, 3. junija. Odpravnik poslovov sovjetske Rusije Rosenholz je danes dopoldne z vsem svojim osebjem zapustil London in se vrkel na nemško ladjo. Rosenholz sam potuje v Berlin, ostalo osebje pa se vrne direktno v Moskvo. Angleška vlada ga je včeraj popoldne obvestila, da bo dovolila imenoma navedenim osebam nadaljnje bivanje v Londonu, da likvidirajo trgovinske posle »Arcosa«, toda le pod pogojem, da ostanejo strogo lojalni in da se ne prekršijo zoper obstoječe predpise, zlasti pa, da ne smejo niti aktivno niti pasivno sodelovati pri protiangelski propagandi ali jo kakorkoli podpirati.

Zgradba carinskega poslopja v Ljubljani

Danes opoldne se je vršila anketa gospodarskih krogov o vprašanju zgradbe carinskega skladišča v Ljubljani. Generalna direktorja carin je namreč odredila, da ima mestna občina ljubljanska iz donosa kaldrinskega fonda zgraditi upravno poslopje za glavno carinarnico s carinskimi skladišči, kemičnim laboratorijem, poštnocarinskim uradom, centralno blagajno itd. Pri dosedanjih tozadevnih komisijonalnih razpravah, ki so se vršile med upravo carinarnice, direktorjo državnih železnic, mestno občino in pošto upravo, sta se pojavila v glavnem dva načrta. Po prvem se ima carinarnica skladišč itd. namestiti tik kolodvora, ob Resljevi in Masarykovi cesti, nasproti tovarnim skladiščem. Po drugem načrtu pa bi se zgradila obširnejša poslopja na severni strani glavnega kolodvora ob Dovozni cesti.

Na anketi je bilo prvotno zastopano stališče, da se navzlic omejenemu obsegu parcel zgradi ob Resljevi cesti carinarnica za urvoz komadnih in poštnih pošilk, dočim bi se carinjenje vagonskih in tranzitnih pošilk vršilo na kolodvoru. Železniška uprava stoji slej ko prej odločno na stališču, da se mora carinarnica zgraditi ob Dovozni cesti, ker je tam dana možnost za popolno koncentracijo manipulacije in za nadaljno razširjenje. Izkazalo se je, da bi bil prostor ob Resljevi cesti odločno premajhen glede na to, da je projekt za kolodvorom velkopoteznejši. Tudi mestna občina je glede na tehne argumente železniške uprave opustila svoj dosednji načrt za zgradbo carinarnice ob Resljevi cesti.

Po daljši debati, v katero so posegli zastopniki raznih gospodarskih in drugih interesiranih krogov, je bil končno odobren projekt železniške uprave ter se bo gradilo carinsko poslopje ob Dovozni cesti.

Iz pestre ljubljanske kronike

Smrtna nesreča ženice pod vlakom. — Dve težki nesreči. — Poskušen samomor zasačenega tatu. — Rabijaten mož.

Včeraj opoldne so našli na železniški progi v neposredni bližini Domžal težko ranjeno priletno ženico. Krvavela je na glavi, imela pa je težke poškodbe tudi po vsem životu. Bilo je takoj jasno, da jo je povzročil kamniški vlak. O nesreči je bila obveščena rešilna postaja v Ljubljani. Ponesrečenko so deloma z vlakom, a deloma z avtom prepeljali v bolnico, kjer pa je kmalu po prevozu umrla, ne da bi se še zavedla. Ponesrečenka je 50letna Marija Ustnik, doma nekje iz kamniške okolice. Kako je nesreča nastala, še ni ugotovljeno. Domneva se, da je ženica korakala po železniški progi in preslišala ropot prihajajočega vlaka.

Včeraj se je v mestu dogodili dve težki nesreči, čijih žrtvi ležita danes v ljubljanski bolnici. Prva nesreča se je primerila na cesti, vozeči proti Zeleni jami. Hlapec Vid Bivic, uslužben v Kolinski tovarni, in vrtnar Andrej Belesjan sta peljala voz sena iz Kolinske tovarne v smeri proti Zeleni jami. Belesjan je zlezel na seno, a Bivic je zajahal konja. Žival, ki ni vajena jeze, je vrgla Bivica raz sebe, da je padel pod voz, ki ga je vlekel približno 5 m daleč za seboj in šel deloma preko njega. Bivic je bil s težkimi poškodbami na vsem životu prepeljan v bolnico. Njegovo stanje je zelo kritično. Druga nesreča se je primerila na vogalu Miklošičeve in Masarykove ceste. Tu je neki osební avto podrl na tla kolesarja Ivana Malika. Malik je zletel s kolesa in se obšutno poškodoval. Identitete neprevidega šoferja policija še ni ugotovila.

Snoči je bil v Zalem logu zasačen pri tatvini v hiši nekakega tamošnjega posestnika delavec Josip Sekovanič. Tatije je pred zasledovalci zbežal na podstrešje in si tam z briljovno prerezal vrat. Preganjanci so ga našli nezavestnega v mlaki krvi. Takoj so obvestili rešilno postajo v Ljubljani, ki je Sekovaniča, čigar poškodba je izredno težka, prepeljala v bolnico, kjer se nesrečni mož bori s smrtjo.

Posestnica Jožefa Susteršič iz Ižanske ceste vseskozi nima ljubimega moža. Včeraj je nastal med zakoncem hud prepri, tekom katerega je mož svojo ženo pošeno pretepel, nato pa ji je zadal z nekim orodjem tako močan udarec po levi roki, da ji jo je zlomil v klučnici. Zena je morala v bolnico, a mož bo imel radi svojega nepremišljenega dejanja neprijetne pred sodiščem.

Včeraj je bila policiji prijavljena cela serija manjših tatvin in goljufij. Na Vodnikovem trgu so se zopet pojavili žeparji. Tako je spreten umovčev izmaknil služkinji Mariji Brucan poselsko knjižico z 200 Din gotovine. Tehniku Vinku Radeju je bil na vrtu restavracije »Zvezda« ukraden nov, temnosiv klobuk, vreden 150 Din. — V stanovanju tesarja Ivana Trampuža v Rožni dolini se je 29. t. m. splazil neki tat in odnesel razno perilo in 100 Din gotovine. Skupna škoda znaša 340 Din. Pri vdovi Anici Höm v Rožni dolini je dlje časa stanoval brezposelni uradnik Josip J. Dne 1. t. m. jo je po francosko odnrlin, ne da bi poravnal svoj dolg, ki znaša 363 Din. Krojaškemu mojstru Antonu Jamniku iz Rožne doline je bil odnesen suknjič, vreden 300 Din. Tat, ki je izvršil tatvino, je moral dobro poznati razmere v hiši. V lesno trgovino Arko na Pogacarjevem trgu je stopila pred dnevi nek 14letna mladenka in zahtevala dva stepalnika. Zahtevanega blaga ni plačala, rekoč, da bo tврdka Miklavje poravnala račun. Seveda je bil to navaden trik, ki velja trvdno Arko 50 Din, kajti tврdka Miklavje stepalnikov sploh ni naročila. Podjetno in nadebudno mladenko išče policija.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Efekt: Investicijsko posojilo 84.50 — 85, Vojna škoda 342.50, 343.50, Zadolžnice Kranjske dež. banke 20, 22, Zastavni listi Kranjske dež. banke 20, 22, Celjska posojilnica 195, 197, Ljubljanska kreditna 150, 0, Merkantilna Kočevje 0, 98, Praštediona 850, 0, Kreditni zavod 160, 170, Vevče 130, 0, Stavbna družba 55, 65, »Sešir« 104, 0.

ZAGREBSKA BORZA.

Efekt: 7 odstot. invest. posojilo 1921 84 — 85, 2 in pol odstot. drž. rente za ratno štetu 342 — 343, Ljubljanska kreditna 150 — 152, Jugobanka 92 in pol — 93, Praštediona 850 — 855, Trboveljska 440 — 450, Union, paromlin 300 — 0, Vevče 130 — 0, Agraria 50 in pol — 51.

Devize: Amsterdam 22.775 — 22.835, Dunaj 800 — 803, Italija 315.20 — 317.20, London 276.07 — 276.87, Newyork ček 56.70 — 56.90, Praga 168.20 — 169, Grčija 10.935 — 10.965.

INOZEMSKA BORZA.

Curii: Beograd 9.13, Pariz 20.365, London 25.2525, Newyork 520, Milan 15.40, Praga 15.40, Dunaj 72.15. Trst: Beograd 31.32, London 87.15, Curii 345.15.

